

OPERATOR SISTEMI, TRANSMISIONI DHE TREGU SH.A.
TRANSMISSION, SYSTEM AND MARKET_OPERATOR J.S.C.
OPERATOR SISTEMA, PRENOSA I TRŽIŠTA A.D.

Aplikacioni për Tarifën - KOSTT

Maj 2007

Prishtinë

TABELA E PËRMBAJTJES

	Njoftimi mbi Projektin dhe Raportin	Error! Bookmark not defined.
1	Hyrje	2
2	Strategjia e Tarifës	3
3	Të Hyrat e Lejuara	5
4	Azhurnimet e Tarifës Ekzistuese.....	10
5	Amandamentet e Propozuara.....	10
6	Kosultimet.....	10

1 Hyrje

Ky është një aplikacion drejtuar Zyrës së Rregullatorit të Energjisë (ZRRë) për aprovimin e Pagesës mbi Shfrytëzimin e Sistemit të Trasmisionit (SHST) të Operatorit të transmisionit dhe tregut të Kosovës KOSTT. Paguesa e SHST-së përbëhet nga pagesa e shfrytëzimit të rrjetit, pagesa e operimit të sistemit dhe pagesën e operimit të tregut. Dorëzimi në fjalë ndjekë për së afërti direktivat e aplikimit për tarifën të lëshuar nga ZRRë.

KOSTT-i lëshon këtë aplikacion për vitin 2007 (1 Maj 2007 – 31 Dhjetor 2007) për

- pagesën për infrastrukturën e transmisionit
- pagesën e operimit të sistemit dhe
- për pagesën e Operatorit të Tregut

dhe dorëzon aplikacionin në form të shtypur dhe elektronike në ZRRë. Të gjitha tarifat e propozuara do të jenë të zbatueshme prej datës 1 Maj 2007.

Sipas direktivave të Aplikimit për Tarifën ky aplikacion përbëhet nga pesë seksione (pjesë) dhe dy tabela raportuese:

1. Strategjia e Tarifës
2. Të Hyrat e Lejuara
3. Azhurnimet e Tarifës Ekzistuese
4. Amandamentet e Propozuara
5. Konsultimet

Tabela Raportuese 1: Tarifa Ekzistuese (jo e zbatueshme shiqoni pikën 5 posht)

Tabela Raportuese 2: Tarifa e Ndryshuar (rregulluar)

2 Strategjia e Tarifës

Ky seksion vlerëson tarifat ekzistuese në terme të pajtueshmëris me Ligjin mbi Rregullatorin e Energjisë dhe Metodologjisë së Tarifës, në veçanti kërkesat mbi koston-reflektuese dhe jo-diskriminuese ashtu siç kërkohet në atë metodologji. Në vazhdim kërkohet të analizohet përcaktimi i pagesave ekzistuese veçanrisht lidhja në mes pagesave përkatëse të kategorive të konsumatorëve të ndryshëm dhe koston e furnizimit të këtyre konsumatorëve.

Në kalkulimin e tarifave të tij, KOSTT-i përcjell rregullat e Metodologjisë së Tarifës dhe Ligjin mbi Rregullatorin e Energjisë. Tarifat e kalkuluara janë kosto-reflektuese dhe jo-diskriminuese siç kërkohet në metodologji. Këto parime janë të shprehura në tarifat e ndryshme për rrjetin 400/220 kV dhe 110 kV që siguron se konsumatorët e lidhur në rrjetin elektrik të ekstra-tensionit të lartë paguajn vetëm një pjesë të koston të rrjetit të tij dhe jo për rrjetin 110 kV. Pagesat janë kalkuluar si më posht:

- Sipas metodologjisë së tarifës **pagesa e rrjetit** është kalkuluar mbi bazën e kërkesës duke llogaritur pesë pika (piku) më të larta të vitit siç e definuar në metodologjinë e tarifës dhe e specifikuar në rregullat e tregut. Vetëm konsumatorët e brendshëm janë të ngarkuar.
- **Pagesat e operimeve të Sistemit** janë pagesa të energjisë të paguara nga gjeneratorët dhe konsumatorët e brendshëm. Ne kalkuluam këtë pagesë bazuar në vlerën totale të energjisë (pa importin dhe eksportin) e cila është transportuar përmes rrjetit elektrik. Në pajtim me ZRre-në ne shtuam koston për shërbimet ndihmëse në kërkesat e të hyrave për sistemin operues pasi që në kohën e aplikimit të tarifës nuk ekziston tregu për shërbime ndihmëse. Ne kemi ndër mend të ndryshojm këtë procedurë sapo që rregullat e tregut dhe tregu për shërbime të ndihmës të krijohen.
- **Pagesa e operatorit të Tregut** është kalkuluar si një tarifë e energjisë duke shfrytëzuar koston e alokimit me ndarjen e koston totale të alokuar në qendrën e kostove të operatorit të tregut sipas shumës së energjisë së dalur jashtë nga gjeneratorët në Kosovë të lidhur me rrjetin e transmisionit plus energjin e matur jashta rrjetit të transmisionit sipas ngarkesës së gjendur në Kosovë (me përjashtim të eksporteve dhe importeve). Është aprovuar për çdo vit nga rregullatori.

Tabela në vijim përmbledh strukturën e pagesave të KOSTT-it:

Tabela 1 - Struktura e Tarifës së KOSTT-it

Elementet e SHST	Metoda e Kalkulimit
Pagesa e Shfrytëzimit të Rrjetit (Infrastruktura e transmisionit)	Kalkuluar nga të hyrat e zbutura G/L-ndarja: $G = 0$, pagesa e paguar vetëm nga shfrytëzuesit e rrymës elektrike Pagesa e kërkuar bazuar në mesataren e pikut të përputhshëm në 5 pika pikut (propozim: opcioni për kërkes dhe pagesë të energjisë) Diferencimi i nivelit të Tensionit me 400/220 kV dhe 110 kV.
Sistemi i Operimit (përfshir sistemin e shërbimeve)	Kalkuluar nga të hyrat e zbutura Vlera e lejuar çdo vit për blerjen e shërbimeve ndihmëse (zgjidhje e përkohshme) Elementi i tarifës së Energjisë është paguar nga të gjithë shfrytëzuesit e rrjetit Elementi i Tarifës i vendosur në mënyrë të barabart për të hyrat e lejuara të SO plus koston e shërbimeve ndihmëse të ndara sipas njësive të matura në hyrje apo dalje të rrjetit të transmisionit. (me përjashtim të importeve dhe eksporteve)
Operatori i Tregut	Të hyrat e lejuara mbi baza vjetore Paguar nga të gjithë shfrytëzuesit e rrjetit Tarifa e vendosur në mënyrë të barabart për të hyrat e lejuara të ndara sipas njësive të matura në hyrje apo dalje në rrjetin e transmisionit. (Me përjashtim të importeve dhe eksporteve)

3 Të Hyrat e Lejuara

Ky seksion siguron kalkulimin e maksimumit të të hyrave të lejuara të cilat janë të përmirësuara nga KOSTT-i me pagesat e lejuara.

Duhet të mirret parasysh se kjo tarif është për vitin 2007 dhe se maksimumi i të hyrave të lejuara për atë vit është kalkuluar sipas të hyrave të mbuluara përfshir mekanizmin zbutës i cili aplikon një periudh mbi tre vjeçare (2007-2009) ashtu siç e përcaktuar në metodologjin e tarifës dhe ashtu siç e aprovuar nga ZRRë. Kjo drejton në një dallim në mes maksimumit të të hyrave të lejuara (të zbutura) dhe kërkesave të të hyrave jo të zbutura të KOSTT-it. Kështu që, brenda tre viteve përmirësimi i kostove është i garantuar dhe gjatë periudhës së rregullatorit një trajtim i caktuar nën/mbi të hyrave të lejuara (pazbutura) është dhënë.

Kostot e lejuara për blerjen e shërbimeve ndihmëse, energjisë për mbulim të humbjeve dhe operatorit të tregut janë aprovuar mbi baza vjetore.

Tabela në vijim tregon të hyrat para dhe pas zbutjes; kalkulimi i tarifës është bazuar mbi të hyrat e zbutura ashtu siç e aprovuar nga ZRRë.

Tabela 2 – Të Hyrat e Lejuara për KOSTT-in – Para dhe Pas Zbutjes (çmimet e 2006)

Të Hyrat e Lejuara për KOSTT		2007	2008	2009
Blerja e shërbimeve ndihmëse	000 euro	1,175	1,483	1,591
Humbjet (përfshir humbjet e transitit)	000 euro	4,555	4,580	4,518
Shpenzimet O. tjera	000 euro	7,170	9,370	11,507
Zhvlerësimi	000 euro	568	773	1,497
Kthimi mbi Asetet	000 euro	220	771	2,104
Ndonjë kosto të borxhit para - 2006	000 euro	0	0	0
Ndonjë nga mjetet tjera	000 euro	0	0	0
Të hyrat e pa rregulluara	000 euro	0	0	0
Kërkesat e të Hyrave Totale para zbutjes	000 euro	13,688	16,977	21,217
- Kostot e Operatorit të Tregut	000 euro	115	125	145
- Shërbimet Ndhmëse	000 euro	1,175	1,483	1,591
- Humbjet	000 euro	4,555	4,580	4,518
Kostot t Rrjetit të Transmisionit para zbutjes	000 euro	7,843	10,789	14,963
Kostot t Rrjetit të Transmisionit pas zbutjes	000 euro	7,353	10,524	15,062
X Faktori	000 euro	0.000	-0.431	-0.431
Deficiti (-) / teprica (+)	000 euro	-490	-265	99
Kërkesat e të Hyrave Totale pas zbutjes	000 euro	13,198	16,712	21,316
(përfshir të hyrat e OT)				

Vlerat e paraqitura në Tabelën 2 janë në përputhje me vlerat dhe parametrat të cilat, sipas të kuptuarit, të siguruara nga ZRrE, të cilat specifikojn të hyrat e lejuara për KOSTT-in për 2007, në përcjellje të Barazimit 4 – 1 dhe 4 – 5 të Metodologjis së Tarifës.

Tabela 3 – Variablat që Nënvizojn Barazimet e Metodologjis së Tarifës (çmimet 2007)

Klukulimi i Humbjeve për Rrjetin e Transmisionit		2007
Humbjet lidhur me kërkesat dhe furnizimet e Kosovës		
Humbjet nga bilanci i energjisë	GWh	139
Kostoja e energjisë së shfrytëzuar në kalkulimin e humbjeve	Euro/MWh	26.80
Kostoja e humbjeve -	000 Euro	3,724
Humbjet lidhur me rrjedhat e tranzitit		
Energjia Tranzite	GWh	3,100
Shkalla e humbjes së cakt	%	1.0%
Humbjet	GWh	31
Kostoja e humbjeve -	000 Euro	831
Kostoja totale e humbjeve	000 Euro	4,555
OST të Hyrat e Lejuara	000 Euro	7,353.0
Maksimumi i të Hyrave të Lejuara MHLT-1	000 Euro	
X Faktori		-43.12
Kostoja e Lejuar i Shërbimeve Ndihmëse SHN	000 Euro	1,175
Kostoja e Lejuar i Shërbimeve të Operatorit të Tregut, OT	000 Euro	115

Tarifat në këtë aplikacion janë kalkuluar si të paraqitura më posht në **Tabela 5** duke shfrytëzuar të dhënat në Tabelën 2 lart dhe faktorët e alokimit në Tabelën 4.

Tabela 4 – Faktorët e Alokimit

Faktorët e alokimit (për alokimin e të hyrave të zbutura në mes SO dhe Infrastrukturës)		2007	2008	2009
% e të hyrave të zbutura që shkojnë në infrastrukturën e pagesës për 110 kV	%	42,89%	42,49%	42,11%
% e të hyrave të zbutura që shkojnë në pagesën për 400/220 kV	%	37,41%	41,68%	44,79%
% e të hyrave të zbutura që shkojnë në pagesën e SO	%	19,70%	15,83%	13,10%
Totali	%	100,00%	100,00%	100,00%

Tabela 5 – Kalkulimi i Tarifave

Kërkesat e të Hyrave pas Zbutjes		2007	2008	2009	
Të hyrat e zbutura të OST (me përjashtim të SHN, humbjet & OT)	000 euro	3,527	7,353	10,524	15,062
Infrastruktura e Pagesave					
Të hyrat e lejuara të alokuara në infrastrukturën 20/400 kV	000 euro		2,692	4,298	6,611
Të hyrat e lejuara të alokuara në infrastrukturën 110 kV	000 euro		3,212	4,560	6,478
Totali i kërkesave të pagueshme për pagesën 220/400 kV	MW		37.0	110.0	110.0
Totali i kërkesave të pagueshme për pagesën 110 kV	MW		852.0	832.0	936.0
Infrastruktura e Pagesës		3.11886	4.69882	6.50847	
- 220/400 kV	Euro/kW/yr		3.029	4.5629	6.320
- 110 kV	Euro/kW/yr		6.799	10.043	13.241
Pagesa SO					
Të hyrat e lejuara të alokuara në SO	000 euro		1,449	1,666	1,973
Shërbimet Ndihmëse	000 euro		1,175	1,483	1,591
Humbjet (përfshin humbjet e tranzitit)	000 euro		4,555	4,580	4,518
Totali i pagesës së të hyrave të SO	000 euro		7,179	7,729	8,082
Pagesa e kërkesës së pagueshme për SO (& OT)	GWh		8,455	9,343	9,946
Pagesa e SO	Euro/MWh		0.849	0.827	0.813
Pagesa OT					
Të hyrat OT	000 euro		115	125	145
Pagesa e OT	Euro/MWh		0.014	0.013	0.015
Totali i kërkesave të të hyrave për KOSTT-in	000 euro	3,527	13,198	16,712	21,316

Të dhënat më lart janë çmimet e 2006 – tabela posht i paraqet ato në çmimet e 2007 dhe të rumbullakuara në katër vende decimale. Gjithashtu koordinon të hyrat e pritura nga këto tarifa me ato të të hyrave të lejuara, gjithashtu në çmimet e 2007.

Tabela 6 – Pagesat SHST & Kordinimi me të Hyrat e Lejuara (çmimet 2007)

Infrastruktura e Pagesave		
Të hyrat e lejuara të alokuara në infrastrukturën 20/400 kV	000 euro	2,692
Të hyrat e lejuara të alokuara në infrastrukturën 110 kV	000 euro	3,212
Totali i kërkesave të pagueshme për pagesën 220/400 kV	MW	37.0
Totali i kërkesave të pagueshme për pagesën 110 kV	MW	852.0
Infrastruktura e Pagesës		3.11886
- 220/400 kV	Euro/kW/yr	3.029
- 110 kV	Euro/kW/yr	6.799
Pagesa SO		
Të hyrat e lejuara të alokuara në SO	000 euro	1,449
Shërbimet Ndihmëse	000 euro	1,175
Humbjet (përfshin humbjet e tranzitit)	000 euro	4,555
Totali i pagesës së të hyrave të SO	000 euro	7,179
Pagesa e kërkesës së pagueshme për SO (& OT)	GWh	8455
Pagesa e SO	Euro/MWh	0.849
Pagesa OT		
Të hyrat OT	000 euro	115
Pagesa e OT	Euro/MWh	0.014
Totali i kërkesave të të hyrave për KOSTT-in	000 euro	3,527 13,198

4 Azhurnimet e Tarifës Ekzistuese

Sipas direktivës së aplikacionit për tarifë ky seksion ka për qëllim të siguroj një sqarim mbi atë se si tarifat ekzistuese janë azhurnuar për t'iu përshtatur maksimumit të të hyrave të lejuara të vitit të ardhshëm siç e kalkuluar në kërkesat e të hyrave.

Aktualisht nuk ka tarifa SHST-së. Tarifat e përkohshme janë kalkuluar si pagesa mujore nga KEK-u në KOSTT. Prandaj, nuk mund të sigurohet asnjë sqarim mbi tarifën e azhurnuar.

5 Amandamentet e Propozuara

Sipas direktivës së aplikacionit për tarifën, ky seksion ka për qëllim të siguroj një përshkrim të strukturës së tarifave rregulluese të ndryshuar dhe një krahasim në mes strukturës ekzistuese dhe të propozuar. Pasi që kjo është hera e parë që pagesat e SHST-së janë kalkuluar nuk mund të ofrohet asnjë analizë me këtë rast. Për një sqarim të strukturës së tarifës së propozuar shiqoni pikën 2.

6 Konsultimet

Pregaditja e aplikacionit për tarifën është shoqëruar me një analizë të thellë të strukturës së koston dhe asetëve të KOSTT-it. Për këtë ne jemi mbështetur nga konsultantët. Të gjitha rezultatet janë diskutuar në mbledhjet me ZRrE-në dhe konsultantët. Ju lutem gjeni më posht tabelën kohore e cila përmbledh aktivitetet tona:

Diskutimi dhe analiza e planit të asetëve dhe shpenzimeve kapitale të KOSTT-it	Maj-Shtator 2006 (Ndëgjimi publik mbi kërkesat e të hyrave 12. Shtator 2006)
Zhvillimi i modelit dhe strukturës së tarifës	Qershor-Shtator 2006 (Trajnimi javor i modelit duke filluar me 21 Gusht)
Vendimi mbi kërkesat e të hyrave nga ZRrE	2 dhe 4 Maj 2007
Kalkulimi i tarifave të propozuara	Prill – Maj 2007